

LEXICON MONACENSE ANONYMUM

CODICES

A: München, Bayerische Staatsbibliothek, lat. 17151, ff. 2r-26v

desunt:

inde a f 41 flegeton

usque ad F XXXIX 1 fungor

inde U L 1 voveo

usque ad U LXXXIX 4 investigabilis

B: München, Bayerische Staatsbibliothek, lat. 17153, ff. 1r-89v

C: München, Bayerische Staatsbibliothek, lat. 17194, ff. 179r-221r

Incipiunt glose super alfabetum ¹ .	14	Abia, pater Dominus ¹⁶ .
De A ² .	15	Achim, frater meus ¹⁷ .
1 Adam, terrenus vel rubra terra ³ .	16	Achitofel, fratris ruina ¹⁸ .
2 Aaron, montanus vel mons	17	Achor, tumulus ¹⁹ .
fortitudinis ⁴ .	18	Achias, umbraculum vel fra-
3 Abraham, pater excelsus ⁵ , Abra-		ter Deus ²⁰ .
ham pater multarum gentium.	19	Adama, desiderabilis ²¹ .
4 Abacuc, luctator ⁶ .	20	Abdias, servus Domini ²² .
5 Abel, luctus ⁷ .	21	Adonai, Domine Deus ²³ .
6 Absalon, pax patris ⁸ .	22	Adoram, generatio excelsa ²⁴ .
7 Abimelech, pater meus rex ⁹ .	23	Aelam, vestibulum ²⁵ .
8 Abiram, pater meus excelsus ¹⁰ .	24	Adoniram, Dominus meus
9 Abinaam, patris mei decor ¹¹ .		excelsus ²⁶ .
10 Abbihel, pater meus Deus ¹² .	25	Alpheus, millesimus ²⁷ .
11 Abiathar, pater superfluous ¹³ .	26	Amasa, populum tollens ²⁸ .
12 Abigail, patris mei exultatio ¹⁴ .	27	Amasia, factura Domini ²⁹ .
13 Abisai, patris sacrificium ¹⁵ .	28	Amaria, verbum Domini ³⁰ .

1. glose...alfabetum] expositiones sive derivationes de alphabeto C 2. de A] *om.*
AC 3. terra] testa BC Hier. *Lib.* 60, 17-8 4. Hier. *Lib.* 73, 6 5. Hier. *Lib.* 61,
28-9 Abram pater excelsus 6. Hier. *Ep.* LIII 8, 1-2, 459 Ambacum, luctator (*v. l.*
Abacuc) 7. Hier. *Lib.* 60, 18 8. Hier. *Lib.* 105, 6-7 - 118, 8 Abessalon pater pa-
cis 9. Hier. *Lib.* 61, 5 10. Hier. *Lib.* 78, 23 11. Hier. *Lib.* 102, 15-6 Ahina-
naam fratris decor 12. Hier. *Lib.* 102, 13 Abihel pater meus deus 13. Hier. *Lib.*
102, 21 14. Hier. *Lib.* 102, 23-4 15. Hier. *Lib.* 105, 11 16. Hier. *Lib.* 102,
12-3 17. Hier. *Lib.* 62, 15-16 Achi frater meus 18. Hier. *Lib.* 105, 12 Ahitofel
frater meus (*v. l.* Achitofel) 19. Hier. *Lib.* 89, 5-6 20. Hier. *Lib.* 62, 15-6 Achi
frater meus *ibid.* 102, 19-20 Achis verumtamen vir sive frater meus aut frater vir
Rab. Maur. *Comm. in Paralip.* PL, 109, 399d Achias, frater meus Sum. Hein. II 148,
14.4 21. Sum. Hein. II 148, 14. 5 22. Hier. *Lib.* 124, 7 23. Hier. *Lib.* 105,
7 Adonia dominator dominus 24. Hier. *Lib.* 61, 27 25. Hier. *Lib.* 109, 24 26.
Hier. *Lib.* 106, 14 27. Hier. *Lib.* 134, 15-6 28. Hier. *Lib.* 109, 19-20 29.
Hier. *Lib.* 125, 9-10 Amasia factura dei (*v. l.* domini) 30. Hier. *Lib.* 124, 18

29	Amalech, populus lambens ³¹ .	50	Athalia, declinatio Domini ⁵² .
30	Amorreus, amarus ³² .	51	Azarias, auxilium Domini ⁵³ .
31	Ammon, populus ³³ .	52	Azotus, ignis patrueis ⁵⁴ .
32	Aran, iracundus ³⁴ .	53	Azahel, visus Deo ⁵⁵ .
33	Amon, donans ³⁵ .	54	Abba, pater, Syriace abbai, pater Hebraice ⁵⁶ .
34	Amos, robustus ³⁶ .	55	Abbanet, cingulum sacerdotum ⁵⁷ .
35	Anna, gratia ³⁷ .	56	Abiline, regio Iudee ⁵⁸ .
36	Aod, inclitus ³⁸ .	57	Accaron, urbs Palestine ⁵⁹ .
37	Agar, advena ³⁹ .	58	Acheldemach, ager sanguinis ⁶⁰ .
38	Aggeus, festivus vel letus ⁴⁰ .	59	Achobor, mures ⁶¹ .
39	Ananias, gratia Domini ⁴¹ .	60	Adama, civitas Sodomorum ⁶² .
40	Achitob, frater meus bonus ⁴² .	61	Adramelech, idolum Assyriorum vel decorus rex ad testimonium ⁶³ .
41	Achinaam, fratris meus decor ⁴³ .	62	Annebel, turris Ierusalem ⁶⁴ .
42	Abimelech, frater meus rex ⁴⁴ .	63	Agag, tectum ⁶⁵ .
43	Arihel, leo Dei ⁴⁵ .	64	Agla, vitula ⁶⁶ .
44	Aromathia, altitudo eius ⁴⁶ .	65	Ahi, fons vel oculus ⁶⁷ .
45	Astaroth, ovilia ⁴⁷ .		
46	Asahel, factura Dei ⁴⁸ .		
47	Asaph, congregans ⁴⁹ .		
48	Ascalon, ignis ignobilis ⁵⁰ .		
49	Aser, beatus ⁵¹ .		

31. Hier. *Lib.* 61, 2 32. Hier. *Lib.* 61, 22-3 Amorreum amarum vel loquentem
 33. Hier. *Lib.* 78, 27 34. Hier. *Lib.* 62, 10 35. Hier. *Lib.* 105, 10 Anon dolens
 (v. l. Amon donans) 36. Hier. *Lib.* 114, 22 37. Hier. *Lib.* 102, 11 38. Hier.
Lib. 62, 13 39. Hier. *Lib.* 61, 3 40. Hier. *Lib.* 124, 22 Aggaeus festus sive sol-
 lemnis (v. l. Aggeus) 41. Hier. *Lib.* 143, 31 42. Hier. *Lib.* 102, 15 43. Hier.
Lib. 78, 2-3 Achiram fratris mei sublimitas 44. Hier. *Lib.* 61, 5 Abimelech pater
 meus rex Sum. Hein. II 149, 22.3 45. Hier. *Lib.* 106, 19-20 46. Hier. *Lib.* 138,
 20 47. Hier. *Lib.* 61, 1-2 48. Hier. *Lib.* 106, 20 49. Hier. *Lib.* 118, 8 *ibid.*
 120, 16 Asaf congregans 50. Hier. *Lib.* 143, 5 51. Hier. *Lib.* 61, 7-8 52. Hier.
Lib. 143, 7-8 Attalia tempus eius. Melius declinatio domini 53. Hier. *Lib.* 109, 19-
 20 Azaria auxilium domini 54. Hier. *Lib.* 143, 3-5 55. Hier. *Lib.* 113, 9 56.
 Hier. *Lib.* 138, 20 57. Isid. *Etym.* XIX, XXI 2, 324 Abanet cingulum sacerdotale
 Sum. Hein. II 150, 47.2 58. Sum. Hein. II 150, 47.3 59. Euch. *Instr.* II 202,
 267 60. Hier. *Lib.* 134, 18 61. Hier. *Lib.* 62, 11 62. Sum. Hein. II 151, 53.3
 63. Hier. *Lib.* 120, 17-8 Adramelech decorum regnum vel decorus rex 64. Hier. *in*
Hiere. VI 29, 5, 324 '...et haec est turris Ananehel' ignorantes Hebraicam veritatem
 65. Hier. *Lib.* 78, 27 66. Hier. *Lib.* 78, 2 67. Hier. *Lib.* 118, 9 Ain fons sive ocu-
 lus Sum. Hein. II 150, 36 Ain/Ahi fons vel oculus/ocultus

66	Ahiroth, sculptum ⁶⁸ .	87	Assideus, inmundus ⁸⁹ .
67	Ahia, vultur ⁶⁹ .	88	Apotheca, cellarium.
68	Aid, condempnatio ⁷⁰ .	89	Arsacide, reges Parthorum ⁹⁰ .
69	Ahi, civitas tribus Iude ⁷¹ .	90	Anthiochi reges Assyriorum.
70	Antilibanus, contra Libanum
vel urbs tribus Manasse ⁷² .	91	Abhimelech, reges Philistinorum ⁹¹ .
71	Ararath ⁷³ , Armenia ⁷⁴ .	92	Augusti, reges Romanorum.
72	Arphat, urbs Damasci ⁷⁵ .	93	Anemos, ventus.
73	Area Orne hic est Ierusalem ⁷⁶ .	94	Asteriscus, nota talis *, que
omissa sunt vel stella.
74	Arbee, quatuor ⁷⁷ .	95	Apochriphum, dubium vel
secretum.
75	Ascalon, urbs Palestine ⁷⁸ .	96	Amigdalum, nux longa vel
nuciola.
76	Astaroth, tribus Manasse ⁷⁹ .	97	Astragula, thalaris tunica.
77	Astahol, in tribu Iuda ⁸⁰ .	98	Archimagus, princeps cocco-
rum ⁹² .
78	Aser, civitas Manasse ⁸¹ .	99	Agiograf<i>a ⁹³ , sancta scrip-
tura.
79	Avothiair ⁸² , Basan ⁸³ .	100	Autenticus, auctoritate ple-
nus.
80	Avoth, vinculum ⁸⁴ .	101	Anphora, XV situle.
81	Azotus, urbs Palaestinae ⁸⁵ .		
82	Aegiptus, afflictio ⁸⁶ .		
83	Anathole, oriens.		
84	Arethos, septentrio ⁸⁷ .		
85	Acharis, sine gratia.		
86	Aporia, vertigo capitis ⁸⁸ .		

68. Hier. *Lib.* 79, 7 69. Hier. *Lib.* 105, 9-10 Aia vultur 70. Hier. *Lib.* 120, 15 Ait condemnatio 71. Sum. Hein. II 151, 55.6 Ahi civitas tribus iude 72. Sum. Hein. II 151, 55.7 73. Ararath] rarath B 74. Hier. *Lib.* 60, 19 Ararat Armenia sive mons vellicatus 75. Hier. *De situ* PL, 23, 876d Arphad, urbs Damasci 76. Hier. *De situ* PL, 23, 921b 77. Hier. *Lib.* 61, 5-6 78. Hier. *De situ* PL, 23, 915b Ascalon, urbs nobilis Palaestinae 79. Sum. Hein. II 151, 55.11 80. Sum. Hein. II 151, 55.12 81. Hier. *De situ* PL, 23, 917b Aser, civitas tribus Manasse 82. Num. 32, 41, 228 quos appellavit Avothiair id est villas Iair Sum. Hein. II 151, 55.14 83. Ios. 13, 30, 305 omnesque vicos Air qui sunt in Basan 84. Hier. *Lib.* 98, 17 Avoth conmoratio vel sedes aut viculus sive incunabula (*v. l.* vinculum) 85. Wal. Strab. *Lib. Is.* PL, 113, 1262a Sum. Hein. II 151, 55.16 Azotus urbs pal(estine) 86. Hier. *Lib.* 61, 29-30 Aegyptus tribulatio coangustans 87. Sum. Hein. II 153, 66 Arcos/Arethos septentrio 88. Sum. Hein. II 153, 69 89. Sum. Hein. II 153, 70 90. Hug. *Der. A* 354, 95 Arsacus, rex Parthorum, unde ipsi dicti sunt Arsacide 91. Hier. *Lib.* 61, 5 Abimelech pater meus rex Sum. Hein. II 153, 74 Abimelech reges philistinorum/palestinorum (*v. l.* Abhimelech) 92. Sum. Hein. II 153, 82 Archimagirus princeps coccorum (*v. l.* Archimagus) 93. agiografia] agiografa x *cfr.* g 29: graphia scriptura

- 102 Anaglyphā, eminens sculptura⁹⁴.
 103 Ascopa, uter⁹⁵.
 104 Abra, ancilla.
 105 Apostata, refuga.
 106 Aloe, genus arboris eximii odoris.
 107 Anachoresis, heremus.
 108 Anachorita, heremita.
 109 Anagoge, superior intellectus.
 110 Ananomia⁹⁶, iniquitas⁹⁷.
 111 Andabatta, cecus pugnator⁹⁸.
 112 Alburnus, nomen ydoli.
 113 Arthemisius, mensis maius⁹⁹.
 114 Asfaltum, bitumen.
 115 Anathema, abhominatio.
 116 Agape, pastus pauperum.
 117 Analogium, lector.
 118 Absida, lucida, sanctuarium¹⁰⁰.
 119 Archimandrita, summus pastor.
 120 Archivium, scrinium librorum.
 121 Asilum, domus refugii.
 122 Asnon, integritas¹⁰¹.
 123 Auxesin, augmentum.
 124 Apologia, excusatio.
 125 Apol[l]ogeticus¹⁰², excusabilis vel excusatorius.
 126 Ariopagita, archisinagogus.
 127 Ariopagus, Martis¹⁰³ pagus Athenis¹⁰⁴.
 128 Arios, Mars, deus belli¹⁰⁵.
 129 Acolitus, ceroferarius.
 130 Antropos, homo.
 131 Agagiomenos, dilectus¹⁰⁶.
 132 Agathichos, diligibilis¹⁰⁷.
 133 Apokalipsis¹⁰⁸, revelatio.
 134 Archia, principatus.
 135 Archotonia, equitas¹⁰⁹.
 136 Astronomia, astrorum lex.
 137 Astrologia, astrorum sermo.
 138 Aster, stella.
 139 Arithmetica, numeratrix.
 140 Agirista, gratiarum actio¹¹⁰.
 141 Apodixes, ostensio¹¹¹.
 142 Apotheosis, de divinitate.
 143 Amartigenia, peccatorum origo¹¹².

94. Isid. *Etyim.* XX IV, 8, 355 Anaglyphā quod superius sint sculpta Brit. Metr. 178, 11 Celatura *glife* sit, *anaglyfa* dicimus inde 95. CGL V 343, 6 96. *cf.* ἀ- νόνημα 97. Sum. Hein. II 154, 93 98. Cic. *Fam.* 7, 10, 2, 215 99. Sum. Hein. II 159, 179 CGL V 168, 39 Artemesios macedonum lingua maius mensis dicitur 100. Isid. *Etyim.* XV, VIII 7, 173 Absida Graeco sermone, Latine interpretatur lucida, eo quod lumine accepto per arcum resplendeat Sum. Hein. II 155, 97.2 Absida lucida vel sanctuarium 101. Sum. Hein. II 155, 100. 1 102. *cf.* A LXXIX 2: apologeticus 103. Martis] Martes BC 104. Sum. Hein. II 155, 105 Ariopagus martis curia/pagus in athenis (*v. l.* martes) 105. Sum. Hein. II 155, 105.1 106. Sum. Hein. II 155, 108 107. Sum. Hein. II 155, 108.1 108. apokalipsis] aporalipsis C 109. Sum. Hein. II 155, 111 110. Sum. Hein. II 102, 34 Agirista gratiarum actio Gloss. Bern. 19: ἀγιστεία? 111. *cf.* ἀπόδειξις 112. Sum. Hein. II 156, 119.1 Gloss. Bern. 19

144	Amartholos, pecc<at>or ¹¹³ .	161	Anastasis, resurrectio.
145	Amartia, peccatum ¹¹⁴ .	162	Anthiphona, vox reciproca.
146	Alfita, ordeï farina.	163	Antifrasis, contraria locutio.
147	Archiatrus, summus medicus.	164	Antonomasia, tropus vicem nominis tenens.
148	Apocrisarius, summus legatus.	165	Anafora, verbi eiusdem per principia versuum repetitio.
149	Apartias, septentrionalis ventus.	166	Anadiplosis, geminatio verbi in fine prioris versus et in principio sequentis.
150	Argestes ¹¹⁵ , ventus sinister favonii ¹¹⁶ .	167	Anastrophe, verborum ordo conversus.
151	Apolites, ventus subsolanus.	168	Antismos, tropus urbane compositus ¹²¹ .
152	Apoplexis, effusio sanguinis.	169	Allegoria ut aliud intelligitur et aliud significatur.
153	Apothesia, deificatio.	170	Acirologia, inpropria dictio ¹²² .
154	Ascepius, deus dure faciens ¹¹⁷ .	171	Amfibologia, ambigua dictio ¹²³ .
155	Aristotiles, proprium nomen, finis virtutum ¹¹⁸ .	172	Apocope, ¹²⁴ ablatio sillabae a fine verbi.
156	Ares, virtus.	173	Antithesis pro littera positio.
157	Athene, proprium nomen Minerve.	174	Accidia, tedium vel anxietas.
158	Afrodite, proprium nomen, spumea idest Venus.	175	Acide, tediose vel anxie.
159	Anie, cognitio vel libertas ¹¹⁹ .		
160	Anastrophia, reversio ¹²⁰ .		

113. peccator] peccor A peccatorum BC ἀμαρτωλός Sum. Hein. II 156, 120 Amartolos peccator (*variae lectiones* Amartholos, peccatorum) 114. ἀμαρτία 115. ἀργέστης 116. Isid. Etym. XIII, XI 10, 93-4 Corus est qui ab occidente aestivo flat. Et vocatus Corus quod ipse ventorum circulum claudat, et quasi chorum faciat. Hic autem Caurus dictus, quem plerique Argesten dicunt, non ut imprudens vulgus Agrestem *cf.* c 363: chorus 117. Pap. AS 27, 375 Asclepios qui et Aesculapius, de secto utero natus, dure faciens interpretatur 118. Sum. Hein. II 156, 127 Aristotiles proprium nomen, interpretatur finis virtutum 119. Sum. Hein. II 157, 128.3 Pap. AN 131, 256 Anie interpretatur quasi ananoia id est cognitio vel quasi aneia id est libertas *ibid.* 142, 259 anima...vel quasi anie, id est ananoia, quod graece cognitio dicitur 120. Sum. Hein. II 157, 129 121. Sum. Hein. II 157, 137 122. Sum. Hein. II 157, 139 123. Sum. Hein. II 157, 140 Amphibologia ambigua dictio (*v. l.* Amfibologia) 124. apocope] apocape A

176	Arsis, elevatio.	191	Anabibazon, sursum scandens ¹³³ .
177	Aporicho, resolvo ¹²⁵ .	192	Astrites, gemma candida formam astri habens ¹³⁴ .
178	Anomalus, inequalis.	193	Artophilax, custos plaustrum.
179	Apollo, proprium nomen, existimans vel sine lege.	194	Alimnia, unguentum incorruptum ¹³⁵ .
180	Acteon, splendens equus solis ¹²⁶ .	195	Abderites, Saturnus ¹³⁶ .
181	Anir, vir.	196	Agrino, vigilo ¹³⁷ .
182	Androgenus, homo utriusque sexus.	197	Agrinia, vigilia ¹³⁸ .
183	Anticus, septentrionalis circulus ¹²⁷ .	198	Ambrones, populi homines comedentes ¹³⁹ .
184	Anclo, perficio ¹²⁸ .	199	Arpen, telum falcatum ¹⁴⁰ .
185	Antartilus, australis circulus ¹²⁹ .	200	Aonides, Muse vel ninphe.
186	Azonus, extra zonas ¹³⁰ .	201	Andreia, fortitudo.
187	Adra, petra ¹³¹ .	202	Athanasia, immortalitas.
188	Adrastia, petrosa vel dura ¹³² .	203	Apates, impassibilis.
189	Adriaticum, mare saxosum.	204	Apathia, impassibilitas.
190	Antipodes, subterranei populi.	205	Attis, flos ¹⁴¹ .
		206	Agothos, bonus.

125. Sum. Hein. II 158, 144 126. Sum. Hein. II 158, 145 Acteon spondens/splendens/splendidus equus solis Hug. Der. B 65, 6-7, 127 quadriga Solis ... a quibus proprietatibus quatuor eius equi denominantur. Primus dicitur Acteus
 127. Sum. Hein. II 158, 148 Arcticus/Articus septentrionalis circulus (*v. l.* Anticus)
 128. GL II Abav. AN 22, 37 129. Sum. Hein. II 158, 149 Antarcticus/Antarticus australis circulus (*v. l.* Antartilus) 130. Sum. Hein. II 158, 150 Azonus extra zonas/zonam Mart. Cap. I 61, 19 ex cunctis igitur caeli regionibus advocatis deis, ceteri, quos Azonos vocant, ipso commonente Cyllenio convocatur 131. adra] andra C Sum. Hein. II 158, 151 Adra/Andra petra Hug. Der. A 75, 1, 24 Adri vel adros grece, petra latine 132. Pap. AD 15, 68 Adastia interpretatur petrosa vel dura, nam adra graece petra latine 133. ἀναβιβάζων 134. Sum. Hein. II 158, 155 Astrites gemma candida similitudinem/formam astri in se habens *cf.* Mart. Cap. I 75, 22, 22 tres fuerant a fronte gemmae lychnis, astrites et ceraunos 135. Pap. AL 101, 181 alima id est incorruptum quid ut unguentum *cf.* ἀλύμαντος 136. Pap. AB 23, 6
 137. Sum. Hein. II 158, 158 Agrimno vigilo 138. Pap. AG 88, 157 Agrypnia vigilia, ἄγρυπνῶ enim hoc est vigilo Sum. Hein. II 158, 159 Agrimnia vigilia 139. Fest. I 111 Ambrones fuerunt gens quaedam Gallica qui subita inundatione maris cum amisissent sedes suas, rapinis et praedationibus se suosque alere coeperunt 140. Sum. Hein. II 158, 162 – *cf.* ἄρπη 141. Pap. AT 37, 406 Attis florem designat

207	Amphicirtus, luna plena ¹⁴² .	225	Apparitor, obsequens vel minister.
208	Antias, contraria.	226	Auricularius, consiliarius.
209	Amithal, ros ¹⁴³ .	227	Abietarius, abietis opifex.
210	Aticon, natura sentiendi ¹⁴⁴ .	228	Aracuincula, sulcus parvus.
211	Adon, cantus ¹⁴⁵ .	229	Argilla, limus vel testa vel letdo ¹⁵⁵ .
212	Analitice, ¹⁴⁶ resolutorie.	230	Angor, afflictio.
213	Anicius, invictus ¹⁴⁷ .	231	Areola, lectus in horto ¹⁵⁶ .
214	Antidotum, contra datum.	232	Abstemius, a vino abstinens.
215	Amurca, fex olei.	233	Afla, anima.
216	Aqualicus ¹⁴⁸ vel aqualiculus pinguedo ventris ¹⁴⁹ .	234	Autumo, estimo.
217	Amicior, vestio.	235	Alx, genus bestie idest elaho ¹⁵⁷ .
218	Artherie, fistule gutturis.	236	Aquamanile, hantfaz ¹⁵⁸ .
219	Ala, ascella, öchesa ¹⁵⁰ .	237	Andela ¹⁵⁹ , brantreita ¹⁶⁰ .
220	Acetabulum, vas aceti.	238	Ariola, hüba ¹⁶¹ .
221	Ansa, hanthaba vel hasta ¹⁵¹ .	239	Amula, fiala ansas habens.
222	Arula, vas prunarum idest gluthaven ¹⁵² .	240	Astipulatio, attestatio.
223	Alietus, avis, falco ¹⁵³ .	241	Allecto, expecto.
224	Attacus, hehera vel humel ¹⁵⁴ .		

142. *cf.* ἀμφίκυρτος 143. Hier. *Lib.* 114, 26 Amital calefactus ros 144. Sum. Hein. II 159, 171 Athicon/Anticon natura sentiendi (*v. l.* Aticon) 145. Sum. Hein. II 159, 173 Adon cantans (*v. l.* cantus) 146. analitice] analstice B 147. Pap. AN 128, 256 anicii invicti dicuntur. Anichos enim graece invictus dicitur Sum. Hein. II 159, 174 – *cf.* ἀνίκητος 148. aqualicus] aquaticus C 149. Sum. Hein. II 160, 182.3 Aqualicus vel aqualiculus pinguedo ventris id est arvina smero 150. Sum. Hein. II 161, 186 Dief. A 19c Ala oschel - *Achselhöhle* 151. Sum. Hein. II 161, 187 - *Handhabe* 152. MLW I A 1007, 1-7 Sum. Hein. II 161, 189 Arula vas prunarum id est glütphanna/gluthaven - *Glutfanne* (Strick. 2, 93) 153. Sum. Hein. II 161, 190 Alietum/Alietus avis eringriez/falco 154. Sum. Hein. II 161, 197 Attacus/Attactus hehera vel ut quidam humbel Dief. A 58ab Attacus idest volatile...vermis...maior est bruco et avis ignota...magnus apis...hehera...Atticus humbel - *Häher, Hummel* 155. Sum. Hein. II 161, 198 Argilla limus vel testa vel mergil/letdo Dief. A 47bc Argilla...leth - *Lehm* 156. Sum. Hein. II 161, 200 Areola lectulus/lectus in horto id est bette 157. Sum. Hein. II 162, 203 - *Elch* 158. Sum. Hein. II 162, 204 Aquamanile/Aquamanilis hantkar/hantfaz Dief. A 43c Aquamanile hantvaz - *Handfaß* 159. *fort. pro* candela 160. Sum. Hein. II 162, 205 161. Sum. Hein. II 162, 206 Dief. A 47a v. Areola: Ariola...houba - *Hubel/Hufe*

242	Armarium, repositio librorum.	264	Almo, genus navicule ¹⁶⁶ .
243	Assevero, affermo.	265	Auricomus sol, quasi aureas comas habens.
244	Antiquarius, veterum scriptor.	266	Anclo, haurio.
245	Aedituus, edium custos.	267	Autumno, maturesco.
246	Aedilis, edium procurator.	268	Arrogo, ostento.
247	Angiportus, angustus locus.	269	Accapito, cupio ¹⁶⁷ .
248	Appendix, socia vel comes.	270	Ablego, evanesco.
249	Alipes, velox.	271	Allubesco, consentio vel faveo.
250	Allego, astruo vel affirmo.	272	Animator, optimus pictor.
251	Alapa, orslac ¹⁶² .	273	Amarum viride ¹⁶⁸ .
252	Auspicium, avium inspectio.	274	Alumnus, qui nutrit et qui nutritur.
253	Augurium, quasi avium garritum.	275	Antevorto, anteverto.
254	Abax, planatura ¹⁶³ .	276	Antistitium, presulatus ¹⁶⁹ .
255	Abacus, tabula plana.	277	Antisto, precello.
256	Astrolabium, astrorum lapsus ¹⁶⁴ .	278	Acerra, archa thuris vel thimiamatis.
257	Altanus, levis motio maris.	279	Aruspex, ararum inspector.
258	Assecla, assecutor vel comes.	280	Aquilos, species demonii, qui in forma aquile apparent ¹⁷⁰ .
259	Amiculum, peplum, fascia pectoralis, hōbetūch ¹⁶⁵ .	281	Arvales fratres, pueri qui pro arvis sacrificabant.
260	Alatus, alas habens.	282	Aenum, vas eneum, caldarium.
261	Adamans, lapis durissimus.	283	Artemon, velum parvum ad dirigendam navem.
262	Ambago, circumlocutio.		
263	Antica, anterior pars corporis.		

162. Sum. Hein. II 167, 293 Dief. A 20a Alapa hochdeutsch...halsslack - *Obrfeige* (Strick. I, 271) 163. Sum. Hein. II 163, 221 164. Sum. Hein. II 163, 223 Pap. AS 127, 396 Atrolabium instrumentum de circulo vel etiam quadrato factum cum fistula recta, dictum quod eo astra labantur, id est ad nostram cognitionem veniant 165. hōbetūch] hōbetduch AB Sum. Hein. II 163, 224 Amiculum peplum, fascia pectoralis hōbettūch (*variae lectiones* hōbetduch, hōbetūch) - *Hebetuch* (Grimm, s.v.) 166. Sum. Hein. II 163, 228.1 167. Sum. Hein. II 164, 235 Accapito/Ancapto cupio (*v. l.* Accapito) 168. Sum. Hein. II 165, 262.1 169. Sum. Hein. II 165, 264 Antistitium presulatus Mart. Cap. II 134, 41 ante hac quaedam angustioris vultus femina ac sacro lumine aethereque resplendens venerabili antistitio praeminebat Hug. Der. A 196, 4, 59 antistitium -ii idest sacerdotium vel dominium 170. Sum. Hein. II 166, 269.1

284	Astiros, austeris, durus ¹⁷¹ .	304	Avus, matris vel patris pater.
285	Antitheta, contrarie positiones.	305	Avunculus, matris frater.
286	Archos, princeps vel primus.	306	Amita, patris soror.
287	Agrippa, qui cum dolore nascitur.	307	Abnepos, nepotis nepos.
288	Ambifarius, duplex.	308	Atnepos, abnepotis filius.
289	Argironpalpo id est cecus a palpando ¹⁷² .	309	Aurugo, species coloris crocei.
290	Ambigna, ovis gemellos pariens ¹⁷³ .	310	Armonia, musica, que cantu constat.
291	Auctio, venditio.	311	Armizata, organa circulis ligata ¹⁸⁰ .
292	Aricina, testa ¹⁷⁴ .	312	Aulicus, hovetrut ¹⁸¹ .
293	Averunco, eradico ¹⁷⁵ .	313	Aquilo, ventus sinister septentrionis.
294	Aluncino ¹⁷⁶ , vana somnio ¹⁷⁷ .	314	Affricus, ventus dexter favonii.
295	Aletudo, pinguedo.	315	Acinacis, ensis Medorum.
296	Aucupio, aves capio ¹⁷⁸ .	316	Amasius, amoris electus.
297	Auceps, aves capiens.	317	Amabilis, amore dignus.
298	Aporior, affligor, paupertatem patior.	318	Aumatium, locus secretus in publico.
299	Arrepticius, demoniacus.	319	Agaso -nis, marscal ¹⁸² .
300	Anguilla, piscis, al ¹⁷⁹ .	320	Aestus, inquietudo vel exitus oceani ¹⁸³ .
301	Alabastrum, vas unguenti marmoreum.	321	Astus, astutia.
302	Abavus, avi avus.	322	Argumentum, confirmatio vel probatio rei.
303	Attavus, ab avi pater.		

171. a *lat.* austeris, austerus; sincerus, sinceris, heros A Sum. Hein. II 166, 273
 172. Sum. Hein. II 166, 276-7 Argiron argentum - Ardano palpo idest cecus a palpando 173. Sum. II 166, 280 CGL V 559, 5 Abiegenē oves quę geminos pariunt quasi ex utraque parte agnos lactantes - *cfr.* ambegnus *vel* ambiagnus 174. Sum. Hein. II 166, 282 Aricina argilla vel testa 175. Sum. Hein. II 166, 283 Hug. *Der.* A 5, 3, 10 et avenco-cas... idest avenas eradicare... averunco -cas, similiter avenas evelere 176. aluncino] alluncino C 177. Sum. Hein. II 166, 284 Hug. *Der.* L 100, 29, 704 allucino -as 178. Sum. Hein. II 166, 285.1 Aucupio aves capio; hinc auceps >aves capiens< 179. Sum. Hein. II 167, 292.1 Anguilla piscis al - *Aal* 180. *cfr.* o 60-61:ormiscos, ormizata 181. Dief. A 61b Sum. Hein. II 168, 304 Aulicus houelinc vel hovetrut 182. Sum. Hein. II 168, 308.1 Agaso, -nis marscalc - *Marschall* 183. Aumatium...oceani] Agaso -nis marscalc, Aumatium locus secretus in publico, Aestus inquietudo vel exitus oceani B Aumatium locus secretus in publico, Aestus inquietudo vel exitus oceani, Agaso marscalc C

323	Ambrosius odor divinus.	340	Aethimologia, proprietas vel origo sermonis.
324	Anatus, miser ¹⁸⁴ .	341	Arsidum, vulgare ¹⁹⁰ .
325	Aer, spacium a terra ad lunam.	342	Antis, altior pars vel acutior ¹⁹¹ .
326	Aether, a luna ad celi firmamentum.	343	Aufridus, proprium nomen fluvii ¹⁹² .
327	Ancomiscos, incastratura idest ¹⁸⁵ nōth ¹⁸⁶ .	344	Atticus, Atheniensis Grece.
328	Aspidiscus uncinus idest crapho ¹⁸⁷ .	345	Adruus, serpens ¹⁹³ .
329	Asia, ad orientem, tertia pars mundi.	346	Axidonum, sella, stūl ¹⁹⁴ .
330	Affrica, III pars ad meridiem.	347	Antes, extremi ordines vinearum.
331	Angelus, nuncius Grece.	348	Anfrate, mare ¹⁹⁵ .
332	Apostolus, missus.	349	Apellestia vel apelestia insatietas ¹⁹⁶ .
333	Ambro, devorator ¹⁸⁸ .	350	Alapidiosus, intra calvus ¹⁹⁷ .
334	Acunei, victime ¹⁸⁹ .	351	Austerus, durus.
335	Agon, certamen.	352	Albugo, macula vel membranulum in oculo.
336	Agonizo, pugno.	353	Affatim, habunde satis.
337	Agonitheta, qui preest pugnanti.	354	Anfractus, circuitus.
338	Agonista, bellator.	355	Aemolumentum, lucrum vel fructus.
339	Analogia, ratio, origo, sapientia, collatio, comparatio.	356	Atrox, dirus, sevus.

184. Pap. AN 48, 240 185. idest] *om.* B 186. nōth] nūth B Sum. Hein. II 168, 314 Ancomiscos incastratura id est nūth (*v. l.* nōth) Clos. I An 65, 26 Ancomiscos Not, incastratura Dief. A 34a Ancomismus (idest incastratura...grece ἀγκω-
 νίσκος) nout...nvth - Not 187. Dief. A 54c Sum. Hein. II 168, 315 Aspidiscos un-
 cinus id est crapho/chrōwil vel hacco (*v. l.* Aspidiscus) - *Kropf, Haken* 188. Pap. AM
 49, 205 189. Du Cange *s.v.* Acunei 190. Sum. Hein. II 169, 328 191. Serv.
Georg. II 417, 257 nam proprie antes sunt eminentes lapides vel columnae ultimae,
 quibus fabrica sustinetur 192. Sum. Hein. II 169, 329.1 Aufidus proprium nomen
 fluvii (*v. l.* Aufridus) 193. Sum. Hein. II 169, 331 Adruus/Adritus serpens 194.
 stūl] stōl AB Sum. Hein. II 169, 332 Axidonium sessorium/sella id est stūl (*v. l.* stōl)
 - *Stuhl* 195. Sum. Hein. II 169, 334 Dief. A 32a Amf-itriate vel -rete...(i. mare,
 oceanus, aqua) 196. Osb. *Der.* a 701, 75 Amplestica satietas Crem. 1996, 350-1
 197. Sum. Hein. II 169, 336 Alapidiosus/Alopitiosus intercalvus Grindohre CGL V
 264, 6 Alapiciosus calvus

357 Ater, niger.	378 Aliquatenus, aliquo modo vel aliquando.
358 Absurdus, incongruus, dispar.	379 Aliorsum, alia parte vel aliter.
359 Augustus, augens regnum, venerabilis, pulcher.	380 Acinum, uva inmatura vel trestir follis ²⁰¹ .
360 Attonitus, intentus vel stupefactus.	381 Ad calcem, ad finem.
361 Abstrusus, occultus ¹⁹⁸ , latens.	382 Ascia, tuerchakkas ²⁰² .
362 Arrogans, superbiam iactans.	383 Alla, illa ²⁰³ .
363 Abrogans, humilis nil iactans.	384 Agellum, prediolum, parvus campus.
364 Avernus, infernus.	385 Adga, circa ²⁰⁴ .
365 Acer vel acris, fortis vel celer.	386 Armillum, vas vinarium.
366 Adeo, in tantum.	387 Adventicius, advena.
367 Ancia, ferrum in scuto, quod manu tenetur ¹⁹⁹ .	388 Aliger, pennatus.
368 Ancilia, arma celestia vel deorum scuta.	389 Auca, anser.
369 Agger, terre congeries.	391 Anas vel aneta, avis aquatica, anit ²⁰⁵ .
370 Aerarium, gazophilacium.	392 Avitum, ab avis relictum.
371 Apex, littera vel summitas cuiusque rei.	393 Autumatio, collectio vel estimatio.
372 Acclivis, oblique erectus.	394 Amnetum, fustis quem rete tenditur.
373 Amminiculum, aduttorium.	395 Amentum, ligamentum in missili.
374 Animadversio, vindicta.	396 Aplanes, spera celestis idest ²⁰⁶ non errans.
375 Anus, vetula vel posteriora hominis.	397 Aplustre, armamentum navium ²⁰⁷ .
376 As vel assis quelibet ²⁰⁰ res integra, que dividi potest.	
377 Admodum, valde.	

198. occultus] oculus AB 199. CGL V 626, 5 Ancia ferrum in scuto quod manu tenetur 200. quelibet] que quelibet B 201. Sum. Hein. II 171, 356 Acinum/Acium uva inmatura vel potus vilis/trestir follis - *Trester* 202. tuerchakkas] tuerchackas C Sum. Hein. II 171, 358 Ascia dehsala/dehsa/tuerchakkas vel barta (*v. l. -ckas*) 203. Sum. Hein. II 171, 358.1 Alla illa > fluminis nomen < *cfr.* Allia 204. Sum. Hein. II 171, 359 Mein. 26 205. Dief. A 33b Sum. Hein. II 171, 364 Anas vel Aneta anit/ante avis aquatica ThLL anas...['ente' = *lituan.* antis, *theodisc.* anut, enit, *anglosax.* aned...] 206. idest] *om.* C 207. Fest. 103 Aplustria navium (-is) ornamenta Pap. Ap 50, 296 Aplustre armamentum navis Sum. Hein. II 171, 365.2

398	Alvearium, vas apium.	414	Adoleo, incendo.
399	Aquilum, nigrum.	415	Ango, affligo.
400	Aruina, pinguedo.	416	Asporto, abduco.
401	Aetula, etas modica.	417	Adorior, aggredior.
402	Adnibeo, adiungo.	418	Aberrunco, alieno.
403	Alterco, litigo.	419	Anticti, subterranei populi ²¹¹ .
404	Anticipo, preoccupo ²⁰⁸ .	420	Amus, ferrum ad capiendos
pisces.
405	Annitor, opitutor.	421	Absinthium, wermüth ²¹² .
406	Auspikor, incipio, inician.	422	Acer, arbor mazelterböim ²¹³
vel herba gundereba ²¹⁴ .
407	Abligurrio, devoro.	423	Anetum, till ²¹⁵ .
408	Amolior, abduco.	424	Apium, epfe ²¹⁶ .
409	Abutor, male utor.	425	Alba maris herba ²¹⁷ .
410	Allicio, invito.	426	Allium, clobelöch ²¹⁸ .
411	Assentior, smeichen ²⁰⁹ , adu-
lor ²¹⁰ .	427	Aconita, herba venenata ²¹⁹ .
412	Aucupor, appeto.	428	Ascolium, asclöch ²²⁰ .
413	Assevero, affirmo.		

208. preoccupo] preocupo AB 209. smeichen] *sup. scrip.* x - *schmeicheln* 210. Sum. Hein. II 164, 242 Assentior adulator slihtelon/smeichen Dief. A 55b Assentior idest adulator *ibid.* 14c Adulari (cf. adolorari) hochdeutsch smeichen 211. Sum. Hein. II 172, 377 212. wermüth] wermöthe AB Sum. Hein. II 166, 287 Absinthium herba amara wermüta (*variae lectiones* wermüth, wermöthe) Clos. I Ab 8, 40 Absintheum Wermüte, herba Dief. A 5a Absinthium...hochdeutsch wermuot, -ot - *Wermut* 213. mazelterböim] mazelterboim AB - *Maßholder* 214. Sum. Hein. II 176, 415 Acer herba gundereba/gunderebo vel arbor mazaltra/mazelterböim (*v. l.* mazelterboim) Clos. I Ac 12, 19 Acer vel Acero Massolter böim oder gunderebe, krut Dief. A 8c Acer...mazzelder...massolternbaum...gunderebe - *Gundelrebe* 215. Clos. I An 67, 45 Sum. Hein. II 167, 288 Anetum tilli (*v. l.* till) - *Dill* 216. Dief. A 40b Sum. Hein. II 167, 289 Apium ephi/ephich (*v. l.* epfe) - *Eppe* 217. Sum. Hein. II 173, 379.3 218. clobelöch] clobeloch AB Sum. Hein. II 167, 291 Allium clobolöch/cnobelovhc (*variae lectiones* clobelöch, clobeloch) Dief. A 24a Allium klo-belouch Clos. I Al 44, 78 Alleum Clobelöch - *Knoblauch* 219. *cfr.* aconitum 220. *cfr.* ascalonium Sum. Hein. II 167, 292 Ascolonium/Ascolinium/Ascolinum/Ascolium asclöch - *Aschlauch*

Incipit prologus de derivationibus^[1].

Cum partium prolixitas tam diffuse in libris philosophicis vel in poeticis habeatur ut in thesauro memorie vix aut nunquam possibile sit retinere, merito perspicaciter in uno volumine has derivationes inserere mihi placuit quantum facultas ingenii recordabitur.

Incipiunt^[2] derivationes^[3].

A I

¹ANIMA est prime inpositionis et componitur ²exanimis, ³semianimis, inde ⁴animo -as -vi -tum -tu, inde verbalia et hoc ⁵animal et componitur ⁶exanimo -as. Item ab anima ⁷animus -mi, habet enim ex se anima ex quo ⁸animosus -a -um, inde ⁹animositas -tis et componitur animus ¹⁰unanimis, a quo ¹¹unanimiter adverbium. Componitur etiam ¹²magnanimus, a quo ¹³magnanimitas, ¹⁴pusillanimus, ¹⁵pusillanimitas -tis, ¹⁶longanimus, -¹⁷tas -tis. Item ab animo -as -vi ¹⁸animal et hoc animale.

A II

¹AURIS auris, inde ²auricula -le, ³auricularis. Item ab aure ⁴auricus -ca -cum. Item ab aure ⁵audio -dis -ditum -ditu, a quo ⁶auditus -tus -tui, ⁷audibilis audible et componitur audio ⁸exaudio, a quo ⁹exaudibilis -le. Componitur etiam ¹⁰obedio -dis, quod caret supinis, inde ¹¹inobediens -tis -tior -tissimus, a quo ¹²obedientia -e. Item ¹³subaudio -dis, ¹⁴subauditus -tus -tui, ¹⁵obaudio -dis et auris componitur ¹⁶inauris^[4].

A III

¹ALIUS -a -ud, inde ²alias, ³alio, ⁴aliorum, ⁵alibi, ⁶alicubi, ⁷alioquin, ⁸aliunde, ⁹alicunde adverbium, item ab alio ¹⁰alienus -a -um, a quo ¹¹alieno -nas verbum activum, quod componitur ¹²abalieno -nas, a quo verbalia.

[1] derivationibus] derivativis B *om.* C [2] incipiunt] *om.* C [3] derivationes] derivativa B [4] inauris] *add. sup. scrip.* idest murena AB

A IV

¹AMO -as-vi -tum -tu verbum activum, a quo verbalia ²amabilis -le lior -simus a quo ³amicitia -e et ⁴amicor -aris. Item ad amo per adictionem r ⁵amor, a quo ⁶amorosus -sa -sum et componitur amo ⁷adamo, ⁸redamo, a quibus verbalia.

A V

¹AGO agis egi actum actu activum verbum, inde ²actus -tus -tui, a quo ³actualis -le, ⁴actualiter adverbium. Item ab ago ⁵activus -a -vum et ⁶agilis -le -lior -limus, a quo ⁷agilitas -tis ⁸-liter adverbium [et actualis -le -liter]. Ab actu ⁹actutum idest cito a celeritate. Ovidius in quarto 'quem quidem ego actutum modo vos absistite cogam'^[5]. Item a secunda persona agis, ablata s et addito^[6] to, fit ¹⁰agito -tas verbum activum et frequentativum, inde ¹¹agitabilis -le et componitur ¹²exagito -tas, ¹³subagito -as, ¹⁴coagito, a quibus verbalia. Item ago componitur ¹⁵adigo adigis adegi adactum -tu, inde verbalia, ¹⁶transigo -gis, ¹⁷abigo -gis et ¹⁸ambigo gis^[7] idest dubito^[8], a quo ¹⁹ambages -gis et ²⁰ambago -nis et ²¹ambiguus -a -um, a quo ²²ambiguitas -tis. Componitur etiam ago ²³redigo, ²⁴cogo, a quo ²⁵cogito -tas, inde verbalia et componitur etiam ago ²⁶subigo.

A VI

¹AVEO aves verbum neutrale, inde ²avidus -a -um -dior -dissimus, ³avide, avidius -me adverbia. Item ab aveo ⁴avarus -a -um, a quo ⁵avaritia -e idest aveo vel circumdo^[9]. Item ⁶ambio ambis -bii vel^[10] -bivi^[11].

A VII

¹ARDEO -des -si arsum -su verbum activum, inde ²ardor -ris, et a secunda persona ardes, addita co, fit ³ardesco et ardeo componitur ⁴exardeo, a quo ⁵exardesco -cis.

A VIII

¹ARCEO -ces -cui -tum -tu verbum activum, a quo ²arctus -ta -tum, a quo ³arcte, arcus -sime adverbia. Item ab arceo ⁴arcus -cus -ui, quod

[5] Ov. Met. III 557, 71 [6] addito] abditto B addita C [7] transigo -gis...ambigo -gis] transigo -gis et ambigo -gis, abigo -gis A [8] idest dubito] om. C [9] idest aveo vel circumdo] sup. scrip. B [10] vel] om. B [11] idest...-bivi] a lat. A om. C

componitur ⁵arcitenens idest ferentarius. Item ab arceo ⁶artus -tus -ui, a quo ⁷articulus -li et a supino artum -tu, u in o, mutata fit ⁸arto -tas -vi, a quo verbalia et componitur ⁹coarto -as -vi, item a secunda persona arces, addito co, fit ¹⁰arcesco. Item arceo componitur ¹¹exerceo, inde ¹²exercitus -tus -tui et ¹³exercitium ecercitii et ¹⁴exercito -tas inde verbalia et arceo ¹⁵coerceo.

A IX

¹AREO ares arui neutrum et caret supinis inde ²aridus -da -dum -dior -dissimus, ³ariditas -tis. Item ab areo ⁴aresco -cis et componitur areo ⁵exareo, ⁶exaresco -cis.

A X

¹ALO alis -lui altum -tu, verbum activum, ²altrix -cis et ³alitus -tus tui et ⁴alimentum -ti, ⁵alimonia -e. Item ab alo hic et hec ⁶altilis et hoc altile et ⁷alumpnus -ni. Et componitur alo ⁸coalo -lis.

A XI

¹AUDEO -des -sus -sum neutrum passivum, inde ²audax -cis -cior cissimus et ³audaciter -cius -sime adverbia et ⁴audacia -e. Item ab audeo ⁵ausus -sus -sui.

A XII

¹AUGEO -ges -xi auctum -tu verbum activum, inde ²augmentum -ti a quo ³augmento -tas -vi. Item ab augeo ⁴auctor -ris, quod quando auctorem significat communis generis est, quando auctionem masculinum et facit femininum ⁵autrix^[12] et ab auctore ⁷auctorizo -zas. Item ab auctore ⁸autenticus -ca -cum, item ab augeo ⁹augustus -ta -tum et ¹⁰augesco -cis. Item augeo componitur ¹¹adaugeo, ¹²exaugeo a quibus verbalia.

A XIII

¹ALBEO -bes -bui verbum neutrum, et caret supinis, inde ²albedo -nis et ³albus -a -um et ⁴albidus -a -um et ⁵albico -cas verbum neutrum, et de secunda persona albes, addita co, fit ⁶albescio -cis. Et albus componitur ⁷dealbo -as -bavi.

[12] autrix] uttix C

A XIV

¹ANNUS anni, inde ²anniculus -li, ³annuus -a -um et ⁴annalis -le et ⁵annuatim adverbium et ⁶annosus -a -um et componitur annus ⁷bien-nium, ⁸triennium. Componitur etiam ⁹bimus, a quo ¹⁰bimatus -tus tui, item componitur ¹¹trimus -a -um. Item ab anno ¹²anniversarium -rii per compositionem vel derivationem.

A XV

¹AVIS -vis, inde ²avicula -e et componitur ³auceps aucupis, a quo ⁴aucupor -ris, a quo ⁵aucupium -pii.

A XVI

¹ANUS ani, ²anulus -li, per rotunditatem ³anellus.

A XVII

¹ALES alitis, inde ²ala -le, a quo ³alatus -a -um. Et ala componitur ⁴aliger.

A XVIII

¹ALTUS -a -um -tior -tissimus, inde ²altitudo -nis et hoc ³altare -ris et ⁴alto -tas -vi, quod non est in usu, quod componitur ⁵exalto -as verbum activum, a quo verbalia et ⁶altitonans.

A XIX

¹ALTER -ra inde ²alteritas -tis et ³alteratus -ta -tum et ⁴alternus -a -um, a quo ⁵alternus -nas -navi -um verbum activum, et componitur alter ⁶alteriter^[13].

A XX

¹ADVERSUS -sa -um inde ²adversitas -tis et ³adversarius -a -um, a quo ⁴adversor -ris verbum deponens. Item ab adversor ⁵adversum prepositio.

A XXI

¹AMPLUS -a -um inde ²amplitudo -nis et ³amplio -as -vi verbum activum et ⁴amplius adverbium et componitur amplus ⁵amplifico, quod non est acumen inde est acies ei.

[13] alteriter] alteritter C

A XXII

¹ACUO -is -cui acutum -tu verbum neutrum, inde ²acutus -ta -um tior -simus a quo ³acumen -nis per sincopam. Item ab acumine ⁴acies -ei^[14], hic ⁵acus -cus -cui, a quo ⁶aculeus -lei.

A XXIII

¹APTUS -ta -um -tior -simus, inde ²apte -tius -sime et ³aptitudo^[15] -nis. Item ⁴apto -tas -vi, quod componitur ⁵exapto et item aptus componitur ⁶ineptus -ta -um -tior -simus et ⁷ineptia -e et ⁸ineptio ineptis.

A XXIV

¹ARGUO -guis -gui -guitum -guitu^[16] vel argutum argutu verbum activum, a quo verbalia et ²argutus -a -um idest convictus^[17], ³argutor -ris, a quo ⁴argumentum -ti inde ⁵argumentosus -a -um et ⁶argumentor -ris, a quo verbalia. Et componitur arguo ⁷coarguo, ⁸redarguo.

A XXV

¹ATER -tra -um, atrior, aterrimus.

A XXVI

¹ARBOR -ris inde ²arboreus -a -um et ³arbustum -ti, ⁴arbusus -a -um.

A XXVII

¹ARO -ras -ravi -tum -tu verbum neutrum, inde ²arator -ris, ³aratrum -tri.

A XXVIII

¹AMARUS -a -um -rior -simus, inde ²amaritudo -nis, ³amarico -cas -vi. Item ab amaro ⁴amareo -res, quod non est in usu, a quo ⁵amaresco -cis.

A XXIX

¹ALGEO -ges alsi verbum neutrum^[18], et caret supinis, inde ²algor -ris, ³algidus -a -um -dior -dissimus et ⁴algesco -cis.

A XXX

¹AUSTERUS -a -um, inde ²austeritas -tis.

[14] item...-ei] *om.* AB [15] aptitudo] aptitutudo B [16] -guitu] *a lat.* B [17] CGL V 491, 70 Argutum convictum plautus - *In Plaut. non repp.* [18] verbum neutrum] *mutato ordine* C

A XXXI

¹AULA -e, inde ²aulicus -a -um.

A XXXII

¹AULEUM -lei tentorium, ex auro textum.

A XXXIII

¹ARMA -morum, inde ²armamenta et ³armo -as, a quo verbum ⁴exarmo -as. Item ab armis ⁵armamentum -ti et ⁶armarium -rii et ⁷armarium -li. Item arma componitur ⁸armiger, ⁹armipotens, ¹⁰inermis.

A XXXIV

¹AQUA aque, inde ²aquila -le et ³aquaticus -a -um, ⁴aquosus -a -um, ⁵aquatilis -le. Et componitur ⁶adaquo -as -vi, inde verbalia; aquila -le inde ⁷aquilus -a -um.

A XXXV

¹AURUM -ri, inde ²aureus -a -um, a quo ³aureolus. Item ab auro ⁴auricalcus et per compositionem ⁵deauro -ras.

A XXXVI

¹ALVUS -vi idest venter^[19].

A XXXVII

¹ALVEUS -vei, inde ²alveolus^[20].

A XXXVIII

¹ANDOR -ris -ditus sum idest sustineo.

A XXXIX

¹APRILIS, inde ²apricus -a -um.

A XL

¹AURA -re, quod componitur ²aurora idest oriens aura.

[19] alvus...venter] *sup. scrip.* A a lat. B om. C [20] alvus...alveolus] alveus -vei, inde alveolus, alvus -vi C

A XLI

¹ANGUIS -is, inde ²anguilla -e et ³anguinus -a -um et componitur ⁴anguicomus -a -um.

A XLII

¹ABBAS -tis, inde ²abbatissa -e et ³abbatia -e.

A XLIII

¹ARVINA -e idest pinguedo -nis.

A XLIV

¹ARTHOCOPUS idest laboriosus panis: arthoi labor^[21] copus panis^[22].

A XLV

¹AVUS -vi, inde ²avitus -a -um et ³avia, ⁴avunculus -li et per compositionem ⁵attavus -vi et ⁶proavus -vi.

A XLVI

¹ANHELUS -li -a -um, inde ²anhelitus -tus -tui et ³anhelosus -a -um et ⁴anhelo -as -vi, inde verbalia.

A XLVII

¹ACHEROS -tis, inde ²acheronticus -a -um.

A XLVIII

¹ARMUS -i, inde ²armilla -e.

A XLIX

¹ARS -tis et componitur ²iners -tis, ³inertia -e. Item ars componitur ⁴artifex -cis, ⁵artificium -ii et ⁶artificiosus -a -um et ⁷artificiose adverbium et ⁸artificialis -le.

A L

¹AVERNUS -a -um, inde ²avernalis, ³Averna^[23].

[21] labor] labet C
naplustretris C

[22] *cfr. mutato ordine* ἄρτος - κόπος

[23] Averna...-tris] Aver-

A LI

¹APLUSTRE -tris idest gubernaculum navis.

A LII

¹ARENA -e, inde ²arenosus -a -um.

A LIII

¹ASTRUM -tri, inde ²astreus -a -um, componitur etiam ³astripotens, ⁴astrologus et ⁵astronomia -e idest nomina astrorum.

A LIV

¹AGER -gri, inde ²agellus -li, ³agrestis -te et componitur ⁴peragro -gras -vi et ⁵peregre adverbium et ⁶peregrinus -a -um, a quo ⁷peregrino -nas vi^[24] verbum neutrum. Et componitur ager ⁸agricola -e, ⁹agricultura -e.

A LV

¹ANGO -gis verbum neutrum, inde ²anxius -a -um, a quo ³anxietas tis et ⁴anxior -ris. Item ab angō ⁵angustus -a -um et ⁶angusto -as verbum activum et ⁷angustia -e et ⁸angustio -as, a quo verbalia.

A LVI

¹AUXILIUM -lii, inde ²auxiliator et^[25] ³auxilior -ris, inde verbalia.

A LVII

¹ANATHEMA -tis idest excommunicatus inde ²anathematizo -as, a quo verbalia.

A LVIII

¹ASPER -a -um -rior -rimus, inde ²asperitas -tis et ³asperitudo -nis et ⁴aspero -as, quod componitur ⁵exaspero -as, inde verbalia.

A LIX

¹AMMINICULOR -is.

A LX

¹ANGELUS -li, inde ²angelicus -a -um et componitur angelus ³ar-

changelus et ⁴evangelium^[26] -lii, a quo ⁵evangelista^[27], et ⁶evangelizo^[28] -as, inde verbalia.

A LXI

¹ARA -e, quod componitur ²aruspex -cis.

A LXII

¹AGGER -ris, a quo componitur ²exaggero, inde verbalia.

A LXIII

¹AFFRICA -ce, a quo ²affer, ³affricanus.

A LXIV

¹APPELLO -as verbum activum, inde verbalia et ²appellativus -a -um et componitur secundum quosdam ex prepositione ³compello -as, quod pro salute ponebant antiqui.

A LXV

¹ANGARIO -as idest cogo.

A LXVI

¹ARBITER arbitris^[29], inde ²arbitratrum et ³arbitror -ris.

A LXVII

¹ARIOPAGITA -e idest princeps virtuose ville: ares enim virtus et pagus villa interpretatur.

A LXVIII

¹AUGUR -ris, inde ²augurium -rii, ³augurior -aris.

A LXIX

¹ADULTER, inde ²adultera -e et ³adulterium -rii et ⁴adultimus -a

[26] evangelium] ewangelium C [27] evangelista] ewangelista C [28] evangelizo] ewangelizo C [29] Pap. AR 33, 318 arbiter...facit arbitri secundum Sallustium (*Catil.* 20, 1?) secundum vero regulam Prisciani tertiae est – *cfr.* Prisc. *Inst.* XVIII 284, 358, 16 apud arbitrum (*u. l.* arbitrem)

um et ⁵adultero^[30] -as, a quo verbalia et ⁶adulterasco -cis et ⁷adulterinus -a -um.

A LXX

¹AMENTUM -ti, inde ²amento -as -vi.

A LXXI

¹ADOLESCENS -is, inde ²adolescentia -e, ³adolescentulus -li et adolescens componitur -tior superlativo caret.

A LXXII

¹ACER acris acre -crior -rimus, ²acriter adverbium et ³acerbus -a -um et componitur ⁴exacerbo -as. Item ab acri ⁵acritudo -nis et ⁶acredo -nis.

A LXXIII

¹ACUS aceris idest purgamentum frumenti.

A LXXIV

¹ACERVUS -vi, inde ²acervo -as per compositionem ³coacervo -as.

A LXXV

¹APORIOR -is idest laborando sudo^[31], inde ²aporisma -tis idest foramen per quod exit sudor.

A LXXVI

¹ARCHIMANDRITA -te idest pastor ovium, archos enim princeps dicitur mandro ovis.

A LXXVII

¹ABDOMEN -nis idest ambana porci.

A LXXVIII

¹ANTIDOTUM -ti idest tranch^[32].

[30] adultero] adulto A [31] inde acervo...sudo] a lat. B [32] Dief. A 38a Sum. Hein. II 159, 175 Antidotum contradatum id est trunc - *Getränk*

A LXXIX

¹APOL[L]OGIA^[33] -e idest excusatio, inde ²apologeticus^[34] idest excusatorius.

A LXXX

¹ANTONOMA<S>TICE^[35] idest excellenter.

A LXXXI

¹AFFERESIS idest abusus de capite.

A LXXXII

¹APOCOPA de fine.

A LXXXIII

¹APOSTRAPHA idest conversio.

A LXXXIV

¹APORISMUS idest brevis sermo.

A LXXXV

¹ASSER asseris idest parva tabula.

A LXXXVI

¹ANA -e idest equalis mensura^[36].

A LXXXVII

¹APOSIOPHESIS^[37] idest defectio orationis

A LXXXVIII

¹ANUS -nus -nui idest vetula, a quo ²anilis -le et ³anacula -le et ⁴aniliter adverbium.

A LXXXIX

¹ANTE prepositio, a quo ²antiquus^[38] -a -um -quior -simus, a quo ³antiquitus adverbium et ⁴antiquitas -tis et ⁵antiquarius -a -um et ⁶antiquo

[33] *cfr.* a 124: apologia [34] apologeticus] apollogeticus AB [35] *cfr.* a 164: antonomasia [36] CGL III 587, 11 [37] *cfr.* ἀποσιώπησις [38] antiquus] antiquus AB

-as idest infirmor^[39]. Et ponitur ante in loco positivi et dicimus ante anterior sed superlativo caret. Item componitur ante ⁷antistes -titis idest antistans, a quo ⁸antistior -ris componitur a quo ⁹astutus -a -um, inde ¹⁰astutia -e.

A XC

¹AFFATOS Grece, habunde in Latino, a quo ²affatim adverbium^[40].

A XCI

¹AGE adverbium hortandi, cui pluralem numerum etiam invenimus ²agite, quod etiam adverbium est hortandi.

A XCII

¹ATROX -cis -cior -simus, inde ²atrocitas -tis et ³atrociter adverbium.

A XCIII

¹AUTUMO -as -vi -matum -tu verbum neutrum.

A XCIV

¹AMBULO -as -vi -latum -tu^[41] verbum neutrum, a quo verbalia et componitur ²deambulo, ³obambulo.

A XCV

¹AURIGA -e.

A XCVI

¹AROMA -tis idest unguentum, a quo ²aromatizo -as verbum activum, inde verbalia.

A XCVII

¹AMNIS^[42] -nis, a quo per compositionem ²amnicola idest colens amnem.

A XCVIII

¹ARRA -e idest terra, a quo ²arraboni secundum antiquos nomen in-

[39] infirmor] infirmo A – *cfr.* F XXVI 11: infirmor -aris deponens [40] Pap. AF 3, 128 Affatim...a graeco affatos idest abunde CGL II 252, 35 ἀφάτος adfatim [41] -tu] -tum C [42] amnis] *sup. scrip.* hic AB

declinabile vel adverbium et ab arra componitur ³subarro -as, verbum activum.

A XCIX

¹ASSIS idest^[43] obulus et componitur ²tressis idest trium assium unde Persius 'hic Clama est non tressis agazo'^[44], tressis dixit, quasi tres obolos.

A C

¹ARCHA -e, inde ²archanus -a -um.

A CI

¹ANGULUS -li, a quo ²angularis et componitur ³triangulus, ⁴quadrangulus.

A CII

¹ALAPA -e, inde ²alaphizo -zas^[45], verbum activum.

A CIII

¹ACEO -es -ui verbum neutrum, a quo ²acetum -i et ³acidus -a -um et ⁴acesco -is.

A CIV

¹ALO -as verbum neutrum, inde ²halitus -tus -tui et componitur^[46] ³exalo -as.

[43] idest] *om.* C [44] Pers. V 76, 48 Hic Dama est non tressis agaso [45] Hug. Der. A 125, 40 Hec alapa...et alapizo -as...pro alapas dare [46] et componitur] *om.* C

Expositiones de B¹.

1	Bresit, genesis ² .	12	Beth, domus ¹³ .
2	Bala, inveterata ³ .	13	Baldar, vetustas sola ¹⁴ .
3	Balach, precipitans vel devorans ⁴ .	14	Bethlehem, domus panis ¹⁵ .
4	Balaam, vanus populus vel precipitans eos ⁵ .	15	Bethel, domus Dei ¹⁶ .
5	Bosra, ipsa est caro ⁶ .	16	Bethaim, domus idolorum ¹⁷ .
6	Booz, in fortitudine ⁷ .	17	Bethania, domus afflictionis vel obedientie ¹⁸ .
7	Bennun, filius doloris ⁸ .	18	Benadab ¹⁹ , decor.
8	Barach, fulgurans ⁹ .	19	Bethfage, domus maxillarum ²⁰ .
9	Bersabee, puteus vii ¹⁰ .	20	Becoreth, primogenitus tuus ²¹ .
10	Beselehel, in umbra Dei ¹¹ .	21	Becech, egestas ²² .
11	Bosor, carneus vel in tribulatione ¹² .	22	Basan, pinguedo vel brucus ²³ .
		23	Bethecob, vicus ²⁴ .
		24	Baben, vestis quidam ²⁵ .
		25	Ben, fibula vel clipeus ²⁶ .

1. expositiones de B] *om.* A de b B expositiones C 2. Isid. *Etym.* VI, I 4, 216 Bresith, quod est Genesis Sum. Hein. II 187, 1 Bresith genesis (*v. l.* Bresit) 3. Sum. Hein. II 187, 2 Hier. *Lib.* Balla inveterata 62, 23 4. Hier. *Lib.* 79, 20-1 Balac lingens vel elidens sive involvens 91, 2 *ibid.* 159, 14 Balac elidens (*v. l.* Balach) Sum. Hein. II 187, 3 Balach precipitans vel devorans 5. Hier. *Lib.* 79, 20-1 6. Sum. Hein. II 189, 35 Bosra caro CGL IV 594, 4 7. Hier. *Lib.* 99, 25 8. Hier. *Lib.* 110, 6 Benur filius aeris sive filius ignis 9. Hier. *Lib.* 99, 22 Barac fulgurans (*v. l.* Barach) 10. Hier. *Lib.* 62, 20 11. Hier. *Lib.* 74, 16 12. Hier. *Lib.* 150, 27-8 13. Hier. *Lib.* 119, 11 14. Hier. *Lib.* 133, 16 Baldar vetustas sola (*v. l.* Baladar) 15. Hier. *Ep.* CVIII 10, 20, 316 salve, Bethlem, domus panis (*v. l.* Bethlehem) 16. Hier. *Lib.* 62, 18 17. Hier. *in Os.* I, IV 15-6, 47, 364-7 et ne ascendas in Bethaven, id est quae, quondam vocabatur Bethel, quia postquam aurei ibi vituli positi sunt ab Ieroboam filio Nabath, non Domus Dei appellatur, sed domus idoli 18. Hier. *Lib.* 135, 26 19. Benadab [Ier. 49, 27, 1239; Am. I, 4, 1388 Benadad *v. l.* Benadab] Sum. Hein. II 187, 19 Benadab decor 20. Hier. *Lib.* 135, 24 Bethfage domus oris vallium vel domus bucae 21. Hier. *Lib.* 63, 1 Bechor primogenitus vel in clitellis aut ingressus est agnus 22. Hier. *Lib.* 103, 28 Bezec egestas 23. Hier. *Lib.* 79, 18 24. Sum. Hein. II 188, 24 25. Dief. B 65c v. Baen: Baben ...grece idest vestis...ornamentum 26. Dief. B 65 v. Baen: Ben...ornamentum colli, coro-

26	Babilon, confusio ²⁷ .	41	Bethsamis, domus solis ⁴² .
27	Batuel, virgo Dei ²⁸ .	42	Beth, producte, domus ⁴³ .
28	Baal, vir vel vetustas ²⁹ .	43	Beth, correpte ⁴⁴ , filius vel filia ⁴⁵ .
29	Baruch, benedictus Domini ³⁰ .		
30	Balthasar, capillus capitis ³¹ .	44	Bethsaida, domus frugum ⁴⁶ .
31	Banaia, edificium Domini ³² .	45	Beelzebub, vir muscarum vel habens muscas ⁴⁷ .
32	Bariona, filius columbe ³³ .		
33	Bartholomeus, filius suspendentis aquas ³⁴ .	46	Bochri, primogenitus meus ⁴⁸ .
		47	Buz, contemptus ⁴⁹ .
34	Barraban, filius magistri ³⁵ .	48	Buzatus, contemptibilis ⁵⁰ .
35	Banereem, filius tonitru ³⁶ .	49	Bethel, Luza idest amigdalum vel civitas XII ab Helia lapide ⁵¹ .
36	Boanerges idem sed corrupte ³⁷ .		
37	Barnabas, filius consolationis ³⁸ .		
38	Beniamin, filius dextre ³⁹ .	50	Beelphegor, simulacrum ignominie vel ydolum in monte Fegor ⁵² .
39	Bathula, virgo ⁴⁰ .		
40	Bethsabee, domus iuramenti ⁴¹ .		

na latine Crem. 1990, 81 27. Hier. *Lib.* 159, 15 Babylon confusio vel translatio (*v. l.* Babilon) 28. Hier. *Lib.* 62, 21 Bathuel virgo dei (*v. l.* Batuel) 29. vetustas] vetaista B Sum. Hein. II 188, 27.2 Baal vir vel vetustas 30. Hier. *Lib.* 126, 19 31. Hier. *Lib.* 129, 4 Baltasar capillus capitis (*v. l.* Balthasar) 32. Hier. *Lib.* 130, 1-2 33. Hier. *Lib.* 135, 22 34. Hier. *Lib.* 135, 20 35. Hier. *Lib.* 135, 28 Barabbas filium magistri eorum 36. Hier. *Lib.* 142, 9 37. Hier. *Lib.* 142, 9 38. Hier. *Lib.* 153, 14 39. Hier. *Lib.* 62, 24 40. Hier. *Lib.* 62, 21 Bathuel virgo dei 41. Hier. *Lib.* 110, 5 Bethsabee filia iuramenti Sum. Hein. II 187, 15.1 Bethsabee filia iuramenti (*v. l.* Bethsabee) 42. Hier. *Lib.* 91, 27 43. Hier. *Lib.* 119, 11 44. correpte] correpte domus Beth B 45. Hier. *Lib.* 130, 4 Beth filia vel mensura Sum. Hein. II 188, 30.7 Beth producte domus. Beth correpte filius vel filia (*v. l.* correpte domus Beth) 46. Hier. *Lib.* 135, 21-2 47. Hier. *Lib.* 142, 11-2 48. Hier. *Lib.* 106, 6-7 Bochori primogenitus meus Sum. Hein. II 188, 34.1 49. Hier. *Lib.* 126, 19 50. Hier. *Lib.* 133, 16-7 Buzites contemptibilis 51. Sum. Hein. II 189, 34.4 Clos. II Lu 845, 63 Lusa vel Luza civitas Judee, que nunc Bethel dicitur vel Jerusalem (T1) T2 T1 civitas Judee, que nunc Bethel vel Jherusalem dicitur. Versus supra in Iherusalem. T3 Wa] Lusa vel luxa interpretatur nux (lux B2) vel amictalum (amigdalum B2) A1 B2. Judee T2] indie (iudie?) I1 *Sol. dicitur] + versus in Jerusalem EL1 ibid. I le 706, 15 Jerusalem...item Iherusalem diversis temporibus habuit diversa nomina, que patent hys versibus: Solima, Luza, Bethel, Gerosolima, Jebus, Helia/ Urbs sacra Iherusalem dicitur atque Salem. T3 52. Isid. *Etym.* VIII, XI 24, 331 Belphegor interpretatur simulacrum ignominiae. Idolum enim fuit Moab, cognomento Baal, super montem Phegor, quem Latini Priapum vocant Sum. Hein. II 189, 39 Beelfe-

51	Bela, terminus Iudee ad orientem ⁵³ .	70	Biblioteca, repositio librorum.
52	Bel, ydolum babilonicum ⁵⁴ .	71	Baptisma, tinctio.
53	Bethaven ubi vituli aurei erant ⁵⁵ .	72	Baptista, tinctor.
54	Bethula, iuvenula ⁵⁶ .	73	Barbari, omnes gentes preter Grecos, Hebreos et Latinos.
55	Beelbaal, nomen ydoli idest vetus ⁵⁷ .	74	Barbarus, ferox et inmitis.
56	Basan, ager ⁵⁸ .	75	Barbarismus, unius verbi corruptio.
57	Belus, paternus ⁵⁹ .	76	Bdellium, species arboris aromaticae vel lucidum vel album.
58	Bath, linum ⁶⁰ .	77	Bassius, custos populi ⁶⁴ .
59	Bethin, linea vestis ⁶¹ .	78	Berillus, lapis purus ut aqua.
60	Basileus, rex.	79	Batus, mensura trium modiorum.
61	Basilea, regnum.	80	Birsa, pellis.
62	Basilica, regalis domus.	81	Bothoma, urna ⁶⁵ .
63	Basiliscus, regulus anguium pessimus.	82	Boema, auxilium ⁶⁶ .
64	Basim, silentium ⁶² .	83	Botholicula, stōf ⁶⁷ .
65	Biblia, artifices peritissimi ⁶³ .	84	Bifonticus, LXXII pars libre.
66	Balo, mitto.	85	Biothanatus laqueus ⁶⁸ .
67	Biblicus sermo plenus.	86	Balsamus, arbor aromatica.
68	Biblum, species papiri.	87	Brancus, flema naris cum ad os venit ⁶⁹ .
69	Biblios, liber.		

gor simulachrum >ignominie vel ydolum in monte fegor< (*variae lectiones* Beelphegor, simulacrum) 53. Hier. *De situ* PL, 23, 926a 54. Hier. *De situ* PL, 23, 930c 55. Hier. *in Os.* I, IV 15-6, 47, 344-6 56. Hier. *Lib.* 91, 23 57. Sum. Hein. II 188, 32 Beel vel baal nomen idoli id est vetus 58. Sum. Hein. II 189, 36 59. Sum. Hein. II 189, 40 60. Euch. *Instr.* II 209, 369-70 Bat enim apud Hebraeos linum dicitur (*v. l.* bath) Sum. Hein. II 189, 42 Bath linum 61. Euch. *Instr.* II 208-9, 368-9 Batdim in Daniele vestes lineae quibus feminalia, ut arbitror, significantur Sum. Hein. II 189, 41 Bethin linea vestis II 202, 05.5 Bathin in danieli vestis linea. baht enim apud hebreos linum 62. Sum. Hein. II 189, 48 63. Sum. Hein. II 189, 49 Hug. *Der. B* 64, 7, 125 biblei etiam et biblia dicuntur instabiles et etiam qui reparant libros 64. Sum. Hein. II 190, 60 65. Sum. Hein. II 190, 61 Bothoma urna id est eimber 66. Sum. Hein. II 191, 69 – *cf.* βοήθημα 67. Sum. Hein. II 190, 63 Botholicula stovf Clos. I Bo 182, 40 CGL V 346, 57 Bothonicula stoppa – *Stoppel* 68. Isid. *Etym.* X, XXXI 11-2, 394 Biothanatus, quod sit bis mortuus. Θάνατος enim Graeco sermone mors dicitur 69. Isid. *Etym.* IV, VII 13, 170

88	Buzefalus, equus Alexandri Magni.	107	Bolimiodus dicitur languor ⁸¹ .
89	Boothes, sidus.	108	Bubus, caballus ⁸² .
90	Bia, vita.	109	Baltus, camelus ⁸³ .
91	Bubulcus vel bubucularius, custos boum.	110	Bucertis vel bubalus, wisent ⁸⁴ .
92	Boyma ascensio ⁷⁰ .	111	Bobum Syriace idest bonum.
93	Birosis ⁷¹ , cibus ⁷² .	112	Boa, serpens boves glutiens.
94	Boreas, ventus sinister septentrionis.	113	Barba, fulgur.
95	Bromeus, Bachus.	114	Bronte, trinitruum.
96	Bassareus similiter ⁷³ .	115	Boethos, adiutor ⁸⁵ .
97	Brabion vel bravium, munus victoriae ⁷⁴ .	116	Bubara, adamans, lapis ⁸⁶ .
98	Boosia, terra Thebanorum ⁷⁵ .	117	Bombus, sonus inhonestus.
99	Berecinthia, mater deorum.	118	Benilus, species lapidis vel herbe ⁸⁷ .
100	Binthea, pascua ⁷⁶ .	119	Ballineon vel bucones, stulti, rustici ⁸⁸ .
101	Bithere, ire ⁷⁷ .	120	Burdo, animal, quod ex equo et asina nascitur.
102	Bigamia, bis nupta.	121	Bubo, avis nocturna idest huo ⁸⁹ .
103	Bigamus, duas nuptias habens.	122	Badius, equus idest rubicundus.
104	Brolus, species gemme ⁷⁸ .	123	Bimus vel bimulus idest bienis.
105	Bisalthes, gens barbara ⁷⁹ .	124	Bilibris, duas libras pensans.
106	Barsa, rete ⁸⁰ .		

Branchos est praefocatio faucium a frigido humore. Graeci enim guttur βράγχος dicunt, circa quem fauces sunt, quas nos corrupte brancias dicimus 70. Sum. Hein. II 191, 70 Boyma/Boynia ascensio 71. *cf.* βράσις 72. Sum. Hein. II 191, 73 73. *cf.* b 201: bassari 74. Sum. Hein. II 191, 77 - βραβεῖον 75. Clos. I Bo 181, 28T 76. Sum. Hein. II 191, 80 Bunthea pascua (*v. l.* Binthea) - *cf.* βουθεῖς 77. Sum. Hein. II 191, 80.1 Osb. *Der.* b 241, 99 Bitire pergere 78. Sum. Hein. II 192, 85 79. Sum. Hein. II 192, 86 Pap. B 42a Bisaltes populus Scytharum Clos. I Bi 173, 43 T Bisaltes Gens barbara 80. Sum. Hein. II 191, 83 81. Sum. Hein. II 192, 87 Bolimiodus/Bolimodis languor (*v. l.* Bolimiodus) 82. Sum. Hein. II 192, 88 Bubus/Baibus caballus 83. Sum. Hein. II 192, 89 84. Dief. B 83c - Wisent 85. Sum. Hein. II 192, 93 - *cf.* βοηθός 86. Sum. Hein. II 192, 94 Bubura/Bubara adamans lapis Ex quo II B 364 Bubera est lapis dictus adamans 87. Sum. Hein. II 192, 95.1 Berillus/Berelus/Berulus/Benilus species lapidis vel herbe 88. Pap. B 42b Bocomes stulti rustici Sum. Hein. II 192, 97 Ballineon recreatio hinc balneum (*variae lectiones* Ballineon...vel bucones stulti rustici) 89. Dief. B 82c - Uhu 90.

125	Bifores, duplices ianue.	138	Balatus, vox pecorum.
126	Bige, quattuor equorum cur-
rus.	139	Balista, sagitta vel genus iacu-
li idest ⁹² pharetra ⁹³ .
127	Bivium ubi due vie conve-
niunt.	140	Balena ⁹⁴ , species piscis idest
walra ⁹⁵ .
128	Bissus, species lini candidissi-
mi.	141	Babursus idest stultus ⁹⁶ .
129	Betha, species herbe vel littera
Greca b.	142	Babursa, stultitia ⁹⁷ .
130	Balteus, cingulum quattuor
digitis latum.	143	Bastaban, bremo ⁹⁸ .
131	Braca idest femorale.	144	Brancia, guttur vel maxilla
vel chela ⁹⁹ .
132	Brace, crurium indumenta.	145	Bitumen idest limus ¹⁰⁰ , glu-
ten terre tenacissimus idest
erdleim ¹⁰¹ .
133	Barteia, lamina tenuissima ⁹⁰ .	146	Bucula, vacca iuvencula.
134	Bulla, sperula aurea idest rin-
ch ⁹¹ .	147	Buculare labium ¹⁰² .
135	Bucina, tuba.	148	Botrus, windrubo ¹⁰³ .
136	Boo, sono vel cano.	149	Bipennis, bial ¹⁰⁴ , bis acuta ¹⁰⁵ .
137	Boatus, sonus vel cantus.	150	Butyrum, pinguedo lactis ¹⁰⁶ .
		151	Birrus, cottus fimbriatus ¹⁰⁷ .

Sum. Hein. II 194, 115 Brattea/Bratea lamina tenuissima (*v. l.* Barteia) 91. Dief. B 84b Bulla rinch - Ring 92. idest] *om.* A 93. pharetra] pheterare AB Sum. Hein. II 194, 121.1 Balista sagitta vel genus iaculii id est pheterare (*v. l.* pharetra) 94. balena] balelena BC 95. Sum. Hein. II 194, 122 Ballena species piscis >id est< walra (*variae lectiones* Balena, Balelena, walra) Dief B 66c Balena...hochdeutsch walira ...warl - Wal 96. Sum. Hein. II 195, 124.4 Babursus stultus Isid. *Etym.* X, XXXI 10-1, 394 Baburrus, stultus, ineptus Pap. B 37b Baburrhus, stultus ineptus Hug. *Der.* B I 107 inde hic baburrus et baburcus -a -um, et babiger -a -um, idest stultus et ineptus, idem et baburlus 97. Sum. Hein. II 195, 124.3 Pap. B 37b Baburrha, stultitia inepra Hug. *Der.* B I 107 Hec baburra -re, idest stultitia, ineptia 98. Sum. Hein. II 194, 124 Dief. B 69c MLW I B 1391, 5-6 Bastaban... (a bos et tabanus?)... (Tabanus bovinus) - Bremse 99. Sum. Hein. II 194, 123 Brancia guttur vel maxilla >id est< chela - Keble 100. idest limus] *sup. scrip.* AB *om.* C 101. Sum. Hein. II 194 124.1 Bitumen gluten >id est lim< terre tenacissimum id est erdlim/erdleim (*v. l.* tenacissimus) - Erde/Lehm 102. Sum. Hein. II 195, 126.1 Buculare labium id est labil/lautroc - *cfr.* b 184: belvis, concha idest labil 103. Sum. Hein. II 195, 128 Botrus uva wintrubo/winber (*v. l.* windrubo) Dief. B 79c Botrus...windrube - Weintraube 104. bial] bil A 105. Sum. Hein. II 195, 127 Bipennis >barta vel< bial >bis acuta< (*v. l.* bîl) Clos. I Bi 171 Bipennis Querch ackes oder bihel - Axt, Beil 106. lactis] *a lat.* B 107. Sum. Hein. II 195, 130 Birrus

152 Battudo, slegemelo ¹⁰⁸ .	170 Bombix, vermis, qui sercum facit.
153 Baratrum, vorago.	171 Bacca, uva.
154 Busta, arbor ramis truncata ¹⁰⁹ .	172 Basterna, sambuch ¹¹⁷ .
155 Bustum, simulacrum a combustione corporis.	173 Biblum, pergamentum ¹¹⁸ ex papiro ¹¹⁹ .
156 Basis, quidquid fundamento subponitur idest stafel ¹¹⁰ .	174 Blanca, deliciosa ¹²⁰ .
157 Brumalis ¹¹¹ , zona ubi sol in hieme est.	175 Butrio, aliena congreco.
158 Batta, pugna ¹¹² .	176 Balbus ¹²¹ , neselender ¹²² .
159 Bucca, os idest munt ¹¹³ .	177 Blesus, lispender ¹²³ .
160 Bucella, panis quantum semel ori datur.	178 Bachus, deus vini idest Liber pater.
161 Blatero, verba trepida profero.	179 Bache, saltatrices Bachi.
162 Balbutio, stamelo ¹¹⁴ .	180 Bachatus, insaniens.
163 Bellus, bonus vel pulcher.	181 Butrisco, stultus fio ¹²⁴ .
164 Barrus, elephans.	182 Barritus, vox elephantis.
165 Bulla, platera ¹¹⁵ .	183 Belva, bestia maris et terre.
166 Barbi, eburnea lira ¹¹⁶ .	184 Belvis ¹²⁵ , concha idest labil ¹²⁶ .
167 Bombo, sono.	185 Bimaritus, item maritatus.
168 Bombizatus, vox apium.	186 Belligero, pugno.
169 Balans vel bidens, ovis.	187 Belgica, provincia Gallie.
	188 Bellicosus, pugnax.

cottus fimbriatus kozzo Du Cange s.v. Cota, Cotta, Cottus, Tunica clericis propria, Gall. *Cotte*, Germ. *Cutt* - *Kutte* 108. Sum. Hein. II 195, 131 Dief. B 70a Battudo...flegillimo - *Dreschflegel* 109. Sum. Hein. II 195, 133 110. - *Staffel* 111. brumalis] bramalis BC 112. Sum. Hein. II 196, 135 113. munt] mönt AB Clos. I Bu 191, 9 - *Mund* 114. Dief. B 66b Balbutio...stammel red - *stammeln* 115. Sum. Hein. II 197, 145 Bulla blatera (v. l. platera) Clos. I Bu 26, 193 Bulla Bulle oder brief oder bloter...v. l. blate - *cf.* *Platte* 116. Sum. Hein. II 196, 140. I Barbitus eburnea lira (v. l. Barbi) CGL IV 210, 34 Barbitus lyra maior - *cf.* βάρβιτος 117. Sum. Hein. II 197, 144 Basterna species vehiculi id est sambuch - *Sänfte* 118. pergamentum] pargamentum BC 119. Sum. Hein. II 197, 147 Biblum pergamentum ex papiro facto (v. l. pargamentum) 120. Sum. Hein. II 197, 146 121. balbus] ballus A 122. Sum. Hein. II 197, 149 Balbus nesilenter/niselender (*variae lectiones* ballus, neselender) - *cf.* Strick. I, 278 123. Sum. Hein. II 198, 171 Blesus lispenter (v. l. lispender) Clos. I Bl 176, 10 Blesus...lispelnder - *lispeln* 124. Sum. Hein. II 197, 154 Brutisco/Butrisco stultus fio 125. *cf.* pelvis 126. Sum. Hein. II 197, 156. I Belvis concha/concavum id est labil - *cf.* I 111: lubrum, lefs vel labil

189	Bilis, fel vel ira.	197	Bachanalia, festa Bachi.
190	Burrus, niger, subrufus ¹²⁷ .	198	Blatta, species purpure vel muris.
191	Butant, aves cum clamitant ¹²⁸ .	199	Bullans, aque bullas faciens.
192	Bilum, amarum ¹²⁹ .	200	Bes vel bisse, due partes dempta tertia ¹³² .
193	Bruma, hiemps.	201	Bassari, bacha saltatrix Bachi ¹³³ .
194	Bubes, barba puerilis vel adolescentia ¹³⁰ .	202	Benedictio, oblatio.
195	Biheres ¹³¹ , duos habens heredes.	203	Balafium, imago, bilide ¹³⁴ .
196	Bifarius, binis sermonibus dictus.		

127. Sum. Hein. II 197, 160 – *cfr.* πυρρός 128. Ald. *De sept.* PL, 89, 220a cornices butant Sum. Hein. II 67, 308 Aves butent 129. Sum. Hein. II 198, 163 Bilum/Birum amarum 130. Sum. Hein. II 198, 165 *cfr.* p 369: pubes 131. biheres] biberes A 132. Sum. Hein. II 198, 170 133. *cfr.* βασσαρίς 134. Sum. Hein. II 190, 64 Balafium/Balasium imago id est bilidi – *Bild*

Derivationes^[1] de B ^[2].

B I

¹BONUM^[3], a quo ²nus -a -um, ³melior, ⁴optimus. Item a bono ⁵bonitas -tis et ⁶bonum adverbium et componitur ⁷beate -tius -sime et beatissimo, ⁸beatitudo -nis et ⁹beo -as -vi verbum neutrum. Item beatus componitur ¹⁰beatifico -as, a quo verbalia. Item bene componitur ¹¹benignus -a -um et benignus componitur -nior -simus, a quo ¹²benignitas -tis et ¹³benigne adverbium. Item bene componitur ¹⁴benivolus -a -um, a quo ¹⁵benivolentia -e, item componitur ¹⁶beneficus -a -um, a quo ¹⁷beneficium -ii et ¹⁸benefacio -cis. Item a bono dicitur ¹⁹bellum per diminutionem, per antiphrasin eo quod minime sit bonum et a bello ²⁰bellicus -a -um et ²¹bello -las vel ²²bellicor -ris, a quo verbalia et ²³Bellona. Et componitur bellum ²⁴duellum idest duorum bellum et ²⁵belliger et ²⁶rebellis, a quo ²⁷rebellio -nis. Item a meliore ²⁸melioro -as et ²⁹meliunculus et ab optimo ³⁰optimas -tis.

B II

¹BIS adverbium derivatur a duobus secundum significationem, a quo ²binus -a -um et ³binarius -a -um et componitur bis ⁴biduum, a quo ⁵bi-duanus -a -um. Componitur etiam ⁶bimus, a quo ⁷bimatus -tus -tui, componitur etiam ⁸biennium, ⁹bipes, ¹⁰bilinguis, ¹¹biceps, ¹²bidens, ¹³bifidus, ¹⁴bifultus, ¹⁵biformis et cetera.

B III

¹BOS bovis, inde ²bovinus -a -um et ³Bootes et ⁴bucula -e et ⁵bubulcus -ci et componitur ⁶bostar^[4] idest statio boum. Item a bove ⁷bucerus -a -um. Ovidius in VI Metamorphoseon 'et quisquis montibus illis, lanigerosque greges armenta que bucera pavit'^[5].

[1] derivationes] item B [2] derivationes de B] *om.* A de b *om.* C [3] bonum] bonus C [4] Osb. *Der.* B XII 5, 85 [5] Ov. *Met.* VI 394-5, 136

B IV

¹BACULUS, inde ²becillus et componitur ³inbecillus -a -um.

B V

¹BACHOR -ris, inde ²bachanalia adverbium.

B VI

¹BAIULO -as -vi -latum -tu, verbum activum inde verbalia et ²baiulus -li.

B VII

¹BALBUS -bi, inde ²balbutio -tis -tivi.

B VIII

¹BASIUM -sii idest osculum intra amantes.

B IX

¹BOLUS -li, quod componitur ²crocibulus.

B X

¹BLANDUS -a -um -dior -simus, ²blandior -diris et ³blandimentum, ⁴blanditie -arum pluralis, ⁵blande -dius -dissime adverbia.

B XI

¹BAPTIZO -zas -tum -tu verbum activum, inde ²baptisma -tis et ³baptismum -i et ⁴baptista -e a quo ⁵baptisterium -rii.

B XII

¹BIBO -bis -bibitum -tu verbum neutrum, inde ²bibulus -a -um et componitur ³ebibo, ⁴conbibo.

B XIII

¹BLASPHEMO -as -tum -tu verbum activum, inde ²blasphemia.

B XIV

¹BOO -as -vi -tum -tu idest sono -as, quod componitur ²reboo -as, ³ambooo inde ⁴boatus -tus -tui. Item a boo, ⁵vox b mutata in v, inde ⁶vocalis a quo ⁷vocaliter et componitur ⁸semivocalis et vox componitur ⁹vocifero -as. Item a voce ¹⁰voco -as -vi, inde ¹¹vocativus -a -um et ¹²voca-

bulum et ¹³vocito -as. Componitur etiam ¹⁴evoco, ¹⁵convoco, ¹⁶advoco, ¹⁷advocatus, ¹⁸revoco, a quo ¹⁹revocabilis -le.

B XV

¹BUSTUM -ti, ²bustialis -le.

B XVI

¹BASIS -sis, lignum quod sustinet ostium domus, quod nos sulium vocamus, ponitur etiam basis pro quolibet fundamento vel pro iunctura.

B XVII

¹BIGA -e idest^[6] quadriga.

B XVIII

¹BARBARUS -a -rum, a quo ²barbaries -ei.

B XIX

¹BIDENTAL -is idest locus ubi cadunt fulgura.

[6] *fort. pro et*